మనసున్న బొమ్మ

పిల్లలంతా చేరి బొమ్మల పెళ్లి చేస్తున్నారు. అందులో ప్రెసిడెంటుగా రమ్మాయి రమ పెళ్లికూతురి తల్లి, మునసబుగా రమ్మాయి రాధ పెళ్లి కొడుకు తల్లి. ఇద్దరూ దొరికిన తువ్వాళ్లు చీరలుగా చుట్టేసుకున్నారు. పెద్ద ఆరిందాల్లా పనులు పురమాయిస్తూ హడావిడి పడిపోతున్నారు. పెళ్లి అయిపోయింది. బొమ్మను రాధ చేతిలో పెడుతూ, "వదినా! మా పిల్ల ఇకనుండి మీ పిల్లే!" అంటూ కళ్లు తుడుచుకుంది రమ, ఒక పక్క నవ్వుతూ! రాత్రి అయిపోయింది. అన్నీ సర్దేసుకుని ఇంటిముఖం పట్టారు పిల్లలందరూ!

"రమా! ఇదిగో, నీ బొమ్మ! నా దగ్గరే వదిలేసి వెళ్లిపోతావేం! మళ్లీ మనం ఆడుకోవద్దూ?" అంటూ పెళ్లి కూతురి బొమ్మను తిరిగి ఇచ్చేసింది రాధ.

బొమ్మ నెత్తుకుని పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చిన కూతురికి నీళ్లు పోసి, వేడివేడి భోజనం పెట్టింది గౌరి.

"అస్తమానం బొమ్మలపెళ్లేనేమిటే, ఇంకేం ఆటల్లేనట్టు! ఆ బొమ్మకే ఎన్నిసార్లు చేస్తావు!" నవ్వుతూ అంది గౌరి పడుకోబోతూ.

"నా దగ్గర అదే కదా ఉంది! ఎన్ని సార్లు చేసినా నా దగ్గరే కదే ఉంది. అందుకు దానికే చేస్తాను. మరి కొత్త బొమ్మ కొంటావా? దానిక్కూడా చేస్తాను!"

"ఓ! ఈసారి నాన్నగారు పట్నం వెళ్లినప్పుడు తెమ్మంటాలే!"

* * *

గది అందంగా అలంకరించి ఉంది. గదిలో మంచంమీద రాజు సిగరెట్టు కాలుస్తూ కూర్చున్నాడు. తడబడే అడుగులతో అడుగుపెట్టింది రమ. ఎంతసేపు నిలబడినా ఏమీ జవాబు లేకపోయేసరికి నెమ్మదిగా వెళ్లి మంచంమీద చివరగా ఒదిగి కూర్చుంది. ఆమెను చూసి రాజు సిగరెట్టు విసిరేసి లేచి కూర్చున్నాడు సరిగా. ఏవో ఊహలతో మనసంతా గజిబిజిగా, ఏదోగా ఉంది రమకు. ఏం మాట్లాడుతాడో అని ఉద్వేగంగా ఎదురు చూస్తోంది.

"చూడూ! 'రమ' అనుకుంటాను నీ పేరు!"

'అనుకోవడమేమిటా' అని ఆశ్చర్య పోయింది.

"నన్ను క్షమించు! నష్టమయినా అనుకో. మూర్ఖుడనుకో, మోసగాడనుకో, చవట అనుకో! ఏమనుకున్నా నాకేం ఫరవాలేదు! కాని, నేను మాత్రం నీ భర్తను కాను. నీతో నా కేవిధమైన సంబంధం ఉండదు. నీకేమయినా కావలిస్తే చూడ్డానికి మా అత్తగారు, మామగారు ఉన్నారు. నీకు, నాకు ఏ

విధమైన సంబంధం లేదు. నా మనసులో, హృదయంలో ఒకే ఒక్కరికి స్థానం ఉంది. నా 'ఉష'కే తప్ప నన్నెవరూ తాకే హక్కు లేదు. నన్ను అన్ని విధాలా వంచించి ఈ పెళ్లి చేశారు. దీనికి సంజాయిషీ చెప్పుకోవలసింది మీ మామ!" ఉద్వేగంగా అని ఊపిరి పీల్చుకోవడానికన్నట్లు ఆగాడు.

అంతవరకు ఏం చెపుతున్నాడో అర్థం కాలేదు రమకి. అర్థం అయేసరికి భూమి గిర్రున తిరిగినట్లయింది. అలాగే స్పృహ తప్పి ఒరిగిపోయింది మంచంమీద.

తెలివి వచ్చి చూసుకునేసరికి మొహం మీద నీరు నిలిచి ఉంది. అంటే, నీరు చల్లాడుగాని, తుడవలేదని అర్థం అయింది. ఎన్నెన్నో అడగాలనుకుంది. కాని, ఒక్క మాటా పైకి రాలేదు. దుఃఖం వస్తూంది. గదిలోనుండి వెళ్లిపోదామనుకుంది. కాని, ఒక్క అడుగుకూడా ముందుకు వెయ్యలేక పోయింది. సన్నగా రోదిస్తూ కూర్చుంది.

"నిన్ను బాధపెట్టడం అన్యాయమే! కాని, నే నేం చేయలేను. ఉష లేకపోతే బ్రతకలేను. నేను బ్రతకనక్కర లేదు, మా నాన్న కళ్లకి కనపడితే చాలు. ఉష పరాయిదయిపోయింది. ఇంతకన్నా నన్ను చచ్చిపోనిస్తే బాగుండేది. నా ప్రయత్నం భగ్నం చేసి, నన్ను నిత్యం చస్తూ బ్రతకమని ఈ పెళ్లి చేశారు! నే నానాడే చచ్చిపోయాను. మిగిలింది ఈ కట్టె ఒక్కటే! అది అమ్మకి తృప్తి కలిగించడానికి. నన్ను క్షమించు! నా మీ దేం ఆశ పెట్టుకోకు. ఈ బుద్ధి పుడకల్లోకి వెళ్లిననాడే మారేది!" నెమ్మదిగానైనా దృఢంగా అని తలగడ పట్టుకుని వెళ్లి ఈజీచెయిర్లో పడుకుని సిగరెట్టు వెలిగించాడు.

ఏడ్చి, ఏడ్చి సొమ్మసిల్లిపోయినట్లు మనసంతా మొద్దుబారిపోగా అలా మంచంకోడుమీద తలవాల్చి నిద్ర పోయింది రమ.

ఆడపడుచులు, తోడికోడలు చేస్తున్న హాస్యాలు గుండెల్లో గునపాల్లా దిగుతూంటే, గడిచిన రాత్రి కళ్లముందు కదులుతూంటే దుఃఖం పెల్లుబికి వస్తూంది. ఎలా నిగ్రహించుకోవాలో, ఎలా వీళ్లని తప్పించుకోవాలో అర్థంకాక బాత్‌రూమ్‌లోకి పోయి తలుపేసుకొంది. అందరి బలవంతంమీద మరునాడు వెళ్లక తప్పలేదు. మరునాడే కాదు, ఇది ఇక తప్పదని తెలుసుకుంది. నలుగురిలో నవ్వుల పాలు కాకుండా ఉండేందుకయినా తప్పదనుకుని అడుగు పెట్టింది. ముభావంగా తన మట్టుకు వెళ్లి చాప, తలగడ వేసుకుని నిద్ర పోయింది ఏ తెల్లవారాకో! రెండు రోజులుండి తల్లి వెళ్లిపోయింది. 'తల్లితోకూడా చెప్పుకోలేని బాధ నాకెందుకు కలిగించావు! నే నేం పాపం చేశాను, భగవంతుడా!' తనివితీరా ఏడ్చింది బాత్‌రూమ్‌లో కూర్చుని.

ఎంతో సంతృప్తితో, కూతురికి చెప్పవలసినవి చెప్పి సంతోషంగా ఉన్న తల్లితో ఏ మొహం పెట్టుకుని చెప్పాలో అర్థం కాక, 'ఎప్పుడైనా మార్పు రాదా? ఆ మాత్రం దానికి ఎవరితోనయినా ఎందుకు చెప్పుకోవా'లనే ఆ ఒకటి అడ్డం వచ్చి రహస్యంగానే మిగిలిపోయింది.

* * *

ఆషాఢం వెళ్లాక సారె తెచ్చుకుంది. ఊరు ఊరంతా తిరగబడి చూశారు. పండగలు వస్తున్నాయి—ఇద్దరూ వెళుతున్నారు, కట్నా లిస్తే అయిష్టంగానే తెచ్చుకుంటున్నారు. అంతా యథావిధిగా జరుగుతూనే ఉంది. కాని. . . కాని, రమ జీవితంలో మార్పేమీ లేదు. ప్రజల మధ్యకి ఎలా వెన్నెల ప్రసరిస్తున్నాడో, అడవిలోనూ అట్లాగే అదే వెన్నెల ప్రసరిస్తున్నాడునెలతేడు. నిష్ప్రయోజనమని అక్కడ కాయడం మానేస్తుందా? ఆస్వాదించి ఆనందించేవాళ్లు ఆనందిస్తున్నారు.

పెద్దగా చదువు లేకపోయినా కాలగతిలో ఏ గాయమైనా మానిపోతుందని అనుకుంది. కాని, అది మానని గాయమైనప్పుడు, దానికి మందే లేనప్పుడు ఏం చేస్తుంది అమాయకురాలయిన పల్లె పడుచు? 'ఆడుతూ, పాడుతూ తిరిగే దాన్ని, నా కెందుకమ్మా ఈ పెళ్లి చేశావ్? చదువుకున్నాడు, ఉద్యోగం చేసుకుంటున్నాడని ఆశపడి నన్ను ఒక బండరాయికి కట్టబెట్టావు!' మూగగా రోదించేది, ఆమె హృదయం.

ఏది ఎలాగున్నా కాలం ఆగిపోదు కదా! రాను రాను రమలో మార్పు కనపడసాగింది. చలాకీగా నవ్వుతున్నట్లుండే ఆ కళ్లు ఇప్పుడు బీటలువారిన నేలలా ఉన్నాయి. కళ్లకింద నల్లని చార లేర్ప

జి. హేమలత

డ్డాయి. చిక్కిపోయింది. గుండెల్లో నొప్పి, ఆయాసం వస్తున్నాయి. కూతుర్ని చూడ్డానికి వచ్చిన గౌరికి అగమ్యగోచరమైంది పరిస్థితి. బాగానే తింటుంది, బాగానే ఉంటుంది. అలాంటి అమ్మాయి అలా ఎందుకయిపోతూందో ఎవరికీ అర్థం కాలేదు. కూతుర్ని తీసుకువెడతా నంటే ఎవరూ అడ్డు చెప్పలేకపోయారు.

* * *

"అమ్మా, రమా! ఏం జరిగిందో నాతో చెప్పు, తల్లీ! ఆయనకేమో ఏమీ పట్టదు. ఉన్నారో, చచ్చారో అక్కర

చిన్నతనంలో బొమ్మల పెళ్ళిళ్ళు జరుపుకొనే తీరు పెద్దవారికి వింతగా కనిపించవచ్చునేమో గాని, ఆ బొమ్మల పెళ్ళిళ్ళనాటి అనుబంధాలు పెద్దఅయాక జీవితాన్ని ప్రశ్నార్థకం చేసి నిలబెట్టినప్పుడు కలిగే మంటల వేడి బ్రతుకును దహిస్తుందో మనసులను కరగిస్తుందో ఊహించడం కష్టమే.

లేదు మీ నాన్నకి. ఇంక మీ అన్నయ్యలు ఉన్నారంటే ఎంతయినా ఏరును ఏరుసే, సవతి చెల్లెలిమీదవాళ్ల కెందుకుంటుంది? నీ కేదో పెట్టేశానన్న ఏడుపు తప్ప వాళ్ల కింకేం అక్కరలేదు! నాకు నువ్వు, నీకు నేను! నాతో చెప్పు, తల్లీ!" కళ్లు తుడుచుకొంటూ అంది గౌరి.

"అవునమ్మా! నువ్వు వాళ్ల నన్యాయం చేసి అంతా కూడబెట్టి నాకు ఘనంగా, మనకు తాహతు లేకపోయినా తగని పెళ్లి చేశావు! ఇదంతా నీ పెత్తనం మీదే జరిగింది. అన్నయ్యలు ఏం మాట్లాడ్డానికయినా అధికారం ఉందా? నాన్న నోరెత్తగలరా? పెద్ద వదిన్ని ఎలా చూశావు? అందుకే చిన్నన్నయ్య మొహమయినా చూపకుండా పెళ్లి చేసుకుని వెళ్లి పోయాడు! అదంతా కట్న కట్టి సారె, చీర అంటూ నాకు పెట్టావు! నా బ్రతుకిలా తగలడింది!" ఏ భావం లేకుండా నిర్వికారంగా అంటున్న కూతుర్ని చూసి ఆశ్చర్యపోయింది.

"ఆ లేం జరిగిందే? మీ అత్తగా రేమన్నా అంటారా?"

"అత్తగారంటే బాగానే ఉందును! నా బ్రతుకు నిలువునా నాశనమయి పోయిందమ్మా! నా సుఖం కోసం నువ్వెంత తపించి పోయావో నా బ్రతుకంత చులకనయిపోయింది! అసలు ఆయనకే నే నంటే. . ." వెక్కిళ్ల మధ్య పూర్తి చేసింది.

భోరుమని ఏడుస్తున్న కూతుర్ని ఏమని సముదాయించాలో అర్థంకాక కొయ్యబారి కూర్చుంది గౌరి.

'ఇదెక్కడి ఖర్మ! ఇంకో రకం, ఇంకో రకం బాధయితే ఎవరన్నా నవ్వుతారు! కట్టుకున్న భర్త తాకకపోవడం ఎక్కడయినా ఉందా. అంత నరకం ఏ ఆడది భరించగలదు?. . .'

"అమ్మా, ఇదంతా గుండెల్లో పెట్టుకుని ఇలా కుమిలిపోతావుటే, తల్లీ! నేను చచ్చాననుకున్నావా? ఇలా చిక్కి శల్యమైపోయి నన్నన్యాయం చేద్దామనుకున్నావా? ఎంత మోసం చేశాడే, తల్లీ!" అంటూ ఏడవడం ప్రారంభించింది. తండ్రి ఊళ్లో లేడు. తల్లి దుఃఖం చూస్తుంటే పిచ్చెత్తేటట్లు ఉంది. శూన్యంలోకి చూస్తూ కూర్చుంది. చాలా పొద్దు పోయిన తరవాత ఏదో ఎంగిలి పడ్డా మనిపించారు. తల్లీ కూతుళ్లు.

* * *

ఊళ్లోనే ఉన్న పెద్ద కొడుక్కి కబురు పెట్టింది. పిల్ల నింక పంపే ప్రసక్తి లేదు కనక సెటిల్ చేసుకు రమ్మంది.

సవతితల్లి చేసిన దానికి చెల్లెలు అనుభవిస్తున్నందుకు బాధపడ్డాడు రామ్మూర్తి. రంగనాథంగారికి అంతా అయోమయంగా తోచింది. ఆయన కిలాంటి విషయాలేం తెలీవు. ఏ నాడు గౌరి ఆ ఇంట్లో అడుగు పెట్టిందో ఆ నాడు ఇంటిని, ఇద్దరు కొడుకుల్ని అప్ప చెప్పారు. 'ఏది? ఎందుకు చేస్తున్నావ్?' అని ఏ నాడూ అడిగిన పాపాన పోలేదు. పెద్ద కొడుకు ఊళ్లోనే వేరు కాపరం పెట్టినప్పుడు, చిన్న కొడుకు కొత్త కోడలితో తగువు పడి వెళ్లిపోయినప్పుడు ఎలా ఊరుకున్నారో, ఇప్పుడూ అలాగే ఊరుకున్నారు. కాని, ఉన్న ఒక్కగానొక్క కూతురి బ్రతుకెందుకిలా అయిపోయిందన్న బాధ కలిగింది.

భార్య అన్నమాట సబబే అనిపించింది. "నిజమే! అసలు వాడికే అక్కరలేనప్పుడు ఇంకకాపరమేమిటి? అత్తవారిల్లేమిటి?" అసలు సంగతి తెలిసి అత్త, మామ నెత్తీ నోరూ బాదుకున్నారు. కొడుకుని నానా తిట్లూ తిట్టారు. అటువంటి పిల్లను ఉసురు పెట్టినందుకు బాధపడ్డారు.

"ఇంత మూర్ఖుడ వనుకోలేదురా! ఆ పిల్ల ఉసురు తప్పక తగులుతుంది!" అంటూ వాపోయారు.

ఏమయితేనేం పంచాయతీ పెట్టించి నలుగురి పెద్దలముందు విడిపోయారు. 'రమ' 'రమ'గానే మిగిలింది పుట్టెడు ఆలోచనలతో.

* * *

కూతురి బ్రతుకులో నిప్పులు పోసినందుకు అల్లుణ్ణి ఇంకా తిడుతూనే ఉంది గౌరి. తన కేమీ పట్టదనుకునే

రంగనాథంగారిమీద 'ఇది' ఆయనకు తెలియకుండానే ఒంటబట్టేసి ఆయన దిగజారిపోసాగారు. ఎటు వెళ్లినా కూతురి దీనమైన మొహం ఆయన కళ్లముందు కదలాడుతూనే ఉంది. ఎన్నాళ్ళనుండో బండబారిన గుండె కరగడం ప్రారంభించింది. అదెంతో కాలం పని చేయలేకపోయింది. కొడుకుల దగ్గర రమకు మళ్లీ పెళ్లి చేసేటట్లు మాట తీసుకుని కన్ను మూశారు రంగనాథంగారు. తల్లి మీద ద్వేషం చెల్లి మీద కాదని మళ్లీ పెళ్లి చేద్దామని నిర్ణయించుకున్నారా అన్నదమ్ములు.

• • •

ఇప్పుడిప్పుడే కోలుకుని తిరుగుతున్న రమ ఆలోచనలు భవిష్యత్తు వైపు పురోగమిస్తున్నాయి.

'నే నేం తప్పు చేశానని నా బ్రతుకిలా అడవి కాచిన వెన్నెల కావాలి?' అన్న ప్రశ్న తల ఎత్తడంతో మిగతావి ఒకటి తరవాత ఒకటి చోటు చేసుకున్నాయి.

"అమ్మా! నేను చదువుకుంటానే! ఇలా ఇంట్లో కూర్చుని ఏం చేయాలి?"

"అవ్వ! ఎవరైనా వింటే నవ్వుతారు. ఎంత చదువు చదివినా మళ్లీ పెళ్లి చేయాలి కదా? అయినా ఈ ఊళ్లో ఏం ఉందని చదువుకుంటావు? అన్నయ్యకి చెప్పాను! ఏదో సంబంధం చూస్తాడు. అలాంటి పిచ్చి ఆలోచనలు పెట్టుకోకు." సన్నగా మందలించి పనిమీద వెళ్లిపోయింది.

అలా వరండాలో కూర్చుని చూస్తున్న రమ ఆ వీధిలోనుండి వెళుతూన్న అబ్బాయిని చూసి ఆశ్చర్యపోయింది.

'ఎవరబ్బా! ఉద్యోగస్థుడిలా కనపడుతున్నాడు!' అనుకుంది. అంతలో గుర్తు వచ్చింది. 'చిన్నప్పుడు తనతో ఆడుకొన్న కరణంగారబ్బాయి గోవిందరావు. ఎక్కడో ఉద్యోగం వచ్చిందన్నారు. వచ్చాడుకాబోలు!' ఎందుకనో ఆ అబ్బాయి గురించి ఆలోచనలు వచ్చేసరికి చిన్నప్పటి సంఘటనలు, బొమ్మల పెళ్లిళ్లు గుర్తు వచ్చి మనసంతా కల్లోలంగా అయిపోయింది. మనిషి లేచి ఇంట్లోకివెళ్లినా, మనసులోనుండి గోవింద వెళ్లలేదు. ఇన్నాళ్లకి ఎండిపోయిన మెదడుకి మేత దొరికింది. వెన్నెల అడవిలో కాసినా, ఎక్కడ కాసినా దానికుండే చల్లదనం, కాంతి, కొంటెదనం ఎక్కడికి పోతాయి? పెళ్లయినా కన్యగా మిగిలిపోయిన 'రమ' అంటే లోకానికి, ఇరుగు పొరుగులకి జాలి ఉండవచ్చుగాని, ప్రకృతి కెందు కుంటుంది? వసంతంలో పూలు పూయడం మానేస్తాయా? ఏవేవో ఊహలతో అలా మంచంమీద వాలిపోయింది. అవన్నీ వట్టి ఊహలు, కలలు మాత్రమే అన్న వాస్తవానికి వచ్చినప్పుడు అవి కన్నీటి రూపంలో తలగడను తడిపివేశాయి.

'భగవంతుడా! నా కెందుకిలా చేశావ్?' పదేపదే గొణుక్కుంది కన్నీళ్ల మధ్య.

'వేగం పెళ్లి కుదిరితే?' అన్న ఆశ మొలకెత్తి వెంటనే— 'ఎవరు చేసుకుంటారు?' అన్న నిరాశగా మారిపోయేది.

ఒక్కొక్క క్షణంలో లోకంమీద, తల్లిమీద, రాజుమీద— అందరి మీద చెప్పలేనంత ద్వేషంతో, కసితో ఊగిపోయేది.

'నా జీవితం నాశనం చేయడానికి అతని కేం హక్కు ఉంది?' అన్న ప్రశ్న తలఎత్తి రాజు కనపడితే చంపేద్దామన్నంత

ఇదుగో! నోటికంతా రక్షణ చేకూర్చే

టూత్ పేస్ట్ —నీమ్

నీమ్ టూత్ పేస్ట్ మీ పళ్ళను శుభ్రపరచడమేగాదు, నీమ్ టూత్ పేస్ట్‌లో ఆరోగ్యప్రదాయిని వేప (నీమ్)కు వుండే అద్భుత లక్షణాలన్నీ వున్నాయి. పళ్ళను గట్టిపరిచి చిగుళ్ళకు రక్షణచేకూర్చి, దుర్వాసనను నివారించి, మీ నోటిని సర్వదా స్వచ్ఛంగా వుంచుతుంది.

కలకత్తా కెమికల్ వారి ఉత్పత్తి

కోపం వచ్చేది. కాని, వాటన్నింటికి ఆఖరుకి మిగిలేది కన్నీరే!

• • •

జరిగిన సంగతి విని పరామర్శకు వచ్చిన గోవిందుని చూసి పరవశించి పోయింది రమ. 'అప్పుడప్పుడు రమ్మని మరీ, మరీ చెప్పి పంపించింది. కాని, ఎందుకనో గోవిందు మళ్లీ వెళ్లిపోయి నప్పుడు చెప్పడానికి వచ్చాడు. అతను రానందుకు నిరాశ పడినా, అలా ఎప్పుడైనా వీథిలో వెళ్లిపోతుంటే పలకరించేది. దాని కేదో సమాధానం చెప్పేసి అలాగే వెళ్లిపోయేవాడు. గోవిందు వెళ్లిపోయాక ఆలోచించుకుంటే అతని మీద అలాంటి ఊహ లెందుకు వచ్చాయో అర్థం కాలేదు. తనను చూసి, తనకే అసహ్యం వేసింది.

* * *

కాలం అలా జరిగిపోతూనే ఉంది. ఎట్లాగో రోజులు గడిపేస్తూంది రమ. ఆలోచనలకు అంతు ఉండడం లేదు. ఎంత వైరాశ్యంలో మునిగిపోయినా, ఏదో ఆశ జీవించేటట్లు చేస్తూంది. ఆ శుభ ముహూర్తం రానే వచ్చింది. చిన్నన్నయ్య శంకరం స్నేహితుడిని తీసుకుని వస్తున్నా నన్న ఉత్తరం చూసి మురిసిపోయా రా తల్లీ కూతుళ్లు. జరిగిన సంగతంతా విడమరిచి చెప్పి తీసుకొచ్చాడు సుందరాన్ని శంకరం. సుందరానికి ఒక్క మేనత్త తప్పించి ఎవరూ లేకపోవడం మూలాన అంతా అతని ఇష్టమే కనక ఇష్టపడే చూడ్డాని కొచ్చాడు. రమను చూశాక వద్దనడానికేం కారణం కనపడలేదు.

• • •

"అతనికి మువ్వక్కర లేకపోయినా, నీ మనసులో అతను తిష్ఠ వేశాడు కాబోలు! మీ ఆడవాళ్లకి ఒకడే ప్రియుడు కదా! అందులో భర్తగా నీ జీవితంలో అడుగు పెట్టిన మొదటి వ్యక్తిని మరిచిపోవడం అంత సులభం కాదనుకొంటాను!"

వెనగ్గా వచ్చిన మాటలకి తుళ్లిపడి ఆలోచనలోనుండి తేరుకుని అయో మయంగా వంటింట్లోకి నడిచింది. ఏదో ఒకటి అలా అంటూ ఉండడం అలవాటు సుందరానికి. ఏమీ జవాబు చెప్పకుండ కన్నీరింకి పోయినట్లు ఊరుకుంటుంది

* * *

పండక్కి వచ్చారు రమ, సుందరం గోవిందుకూడా పండక్కి వచ్చి రమ జీవితం మళ్లీ దారిలో పడ్డందుకు సంతోషం వెలిబుచ్చాడు. సుందరాన్ని మెచ్చుకున్నాడు.

"నే నాక రెండు రోజు లుండి వస్తా నండి! ఒంట్లో బాగోవడం లేదు!" అంది ప్రయాణమవుతున్న సుందరంతో.

"నిక్షేపంగా ఉండు, రెండు రోజు లేం? ఇక్కడే ఉండిపో కావలిస్తే?" నిర్ల క్ష్యంగా అని బయలుదేరాడు. ఆ మాట లకి బయలుదేరిపోదా, మనుకుందిగాని, చితికిపోయిన మనసు వ్యతిరేకించింది. ఆ ఉండిపోవడమే ఘోర తప్పిదమైంది రమకి. వెళ్లిన ఎన్నాళ్లకూ ఉత్తరం లేకపోయేసరికి రామ్మూర్తిని పంపించింది. ఏదయితే ఊహించిందో అదే జరిగింది.

"ఎందు కన్నాయీ, నువ్వు బాధపడ్డం! నాకు తెలుసు ఏమంటారో? ఏం జరిగిందో చెప్పు!"

"మీ చెల్లికి ముందు పెళ్లయిన సంగతి తెలిసినా, జరిగిన సంగతి తెలిసే చేసుకున్నాను! కాని నన్నింత మోసం చేస్తారనుకోలేదు. ఏం? ఆ కరణంగా రబ్బాయికే ఎందు కిచ్చి చేయలేదు? మీ చెల్లికి, అతనికి సంబంధం ఉన్నట్లు ఊళ్లో అంతా చెప్పారు! నన్నెందుకు మోసం చేసినట్లు! మీ చెల్లిని మీ ఇంట్లోనే ఉంచుకోండి!" ఇవి రామ్మూర్తి చెప్పిన మాటలు.

"భగవంతుడికే నా జీవితం ఆటలాట అయిపోయినప్పుడు ఎవర్నని ఏం లాభం?" నిశ్చలంగా లోపలికి వెళ్లిపోతున్న చెల్లిని చూసి ఏం చెప్పాలో తోచక ఇంటికి బయలుదేరాడు, భార్య ఎదురు చూస్తుం దని.

'తన జీవితం ఇలా అవడానికి ఎవరు కారణం? అయినా, లోకంలో ఇంతమంది మంచి మగవాళ్లు ఉండగా తనకే ఎందు కలాంటి వాళ్లు ఎదురై వంచించారు? రెండు సార్లు జీవితంలో ఓడిపోవడానికి కారణం ఏమిటి?' ఇలాంటి ప్రశ్నలతో తలంతా వేడెక్కిపోయింది.

'ఇంకేం మిగిలింది జీవితంలో?' అన్న ప్రశ్న నిశ్చయానికి వచ్చి ఆగిపోయింది.

• • •

"అన్నయ్యా!

అమ్మ తెలిసో, తెలియకో తప్పు చేసింది. దానికి ఫలితం నే ననుభవించాను. మీకు చేసిన అన్యాయానికి నా జీవితం కాలిపోయింది. అయినాసరే, నన్ను నిలబెడ దామని ప్రయత్నించారు. కాని, రెండవ సారికూడా విధి గెలిచింది. ఇంక నాకు చేతకా దన్నయ్యా! అమ్మను క్షమించి ఈ చివరి దినాల్లో చూడండి! అదే నా కోరిక. అసలు అమ్మ ఏమయిపోతుందో! అయినాసరే, నా నిర్ణయం మారదు. నా కింక తట్టుకునే శక్తి లేదు, అన్నయ్యా. ఆయ న్ననవలసిన పని లేదు. విధి చేతిలో కీలుబొమ్మ మాత్రమే ఆయన. ఎంత పాపం చేసినా నా లాంటి శిక్ష మాత్రం ఎవరికీ వద్దని భగవంతుణ్ణే ప్రార్థిస్తు న్నాను.

నీ చెల్లి,
—రమ."

గన్నేరుకాయలు తిని చనిపోయిన రమ దగ్గర కూర్చుని పిచ్చిచూపులు చూస్తున్న తల్లిని చూసి భోరుమని ఏడుస్తూ చెల్లెలి శవం మీద పడిపోయాడు శంకరం. రామ్మూర్తి ఒళ్లో రమ తల ఉంది.

చిన్నప్పుడు రమ బొమ్మను, కొత్తగా పెళ్లి చేసిన చందనపుబొమ్మను తల్లి కొట్టిందన్న కోపంతో భోగిమంటల్లోకి విసిరేసిన సంఘటన గుర్తు వచ్చింది శంకరానికి, అనుకోకుండా! *

ప్రశాంత నిలయాలు

ఫోటో— శ్రీనివాస జాదవ్ (కొల్హాపూర్)